

## 20 lat działalności Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich<sup>1</sup>

Zbigniew Zwoliński<sup>1</sup>, Andrzej Kostrzewski<sup>1</sup>, Piotr Migoń<sup>2</sup>, Grzegorz Rachlewicz<sup>1</sup>

<sup>1</sup>*Instytut Geoekologii i Geoinformacji, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, ul. Dziesięcylowa 27, 61-680 Poznań*

<sup>2</sup>*Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, Uniwersytet Wrocławski, Pl. Uniwersytecki 1, 50-137 Wrocław*

*e-mail: ZbZw@amu.edu.pl*

### Wprowadzenie

Geomorfologia, jako jedna z dyscyplin geografii fizycznej, przez swych przedstawicieli odgrywa podstawową rolę w kształtowaniu i rozwoju nauk geograficznych w Polsce. Polska szkoła geomorfologiczna znalazła uznanie w świecie i wspólnie z innymi dyscyplinami określa kierunki rozwoju nowoczesnej geografii fizycznej. W Polsce powojennej wszystkie ośrodki akademickie prowadziły kształcenie w zakresie geomorfologii, co zaowocowało dużą liczbą absolwentów ze specjalności geomorfologia i jej podobnych. Powstała zatem spora społeczność geomorfologów szukająca kontaktów naukowych, jak również zawodowych. Niezależnie od wymiany myśli w trakcie spotkań na konferencjach i sympozjach naukowych, krajowych oraz międzynarodowych, zaistniała potrzeba stworzenia odrębnego forum geomorfologów, ujętego w ramy organizacyjne. W ramach Polskiego Towarzystwa Geograficznego istniała Komisja Geomorfologii, której w końcu lat 80. XX w. przewodniczył prof. dr hab. Stefan Kozarski z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Prof. Stefan Kozarski, będący wówczas w różnych gremiach międzynarodowych geomorfologów, przedstawił koncepcję powołania Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich (SGP), organizacji, której celem byłoby stymulowanie rozwoju geomorfologii oraz reprezentowanie geomorfologów polskich w kraju i za granicą. Impulsem dla tej inicjatywy było powstanie International Association of Geomorphologists (IAG/AIG) w 1989 r., będącej światową federacją skupiającą organizacje narodowe, wobec której SGP miałyby reprezentować nasz kraj.

Komisja Geomorfologii Polskiego Towarzystwa Geograficznego zorganizowała w dniach 24–25 września 1991 r. w Poznaniu I Zjazd Geomorfologów Polskich, który głosami 91 członków-założycieli podjął uchwałę o powołaniu do życia organizacji pod nazwą Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich, przyjęciu jednolitego tekstu statutu oraz wyborze komitetu założycielskiego, w skład którego weszli prof. dr hab. Stefan Kozarski, prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski oraz dr Zbigniew Zwoliński. Na podstawie dokumentów przesłanych przez komitet założycielski, Sąd Wojewódzki w Poznaniu zarejestrował Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich z siedzibą w Poznaniu w dniu 9 grudnia 1991 r. W statucie SGP jest zapis o naukowo-zawodowym charakterze stowarzyszenia oraz siedem głównych celów, które obejmują:

- działanie na rzecz rozwoju geomorfologii we współdziałaniu z pokrewnymi towarzystwami, organizacjami i instytucjami w kraju i za granicą,
- kreowanie i stymulowanie prac naukowo-badawczych w dziedzinie geomorfologii, a także prac o charakterze interdyscyplinarnym, szczególnie w zakresie nauk o Ziemi i o środowisku naturalnym,
- szerzenie wiedzy i umiejętności geomorfologicznych wśród członków i sympatyków SGP przez zaznajamianie ich z osiągnięciami geomorfologii oraz pobudzanie członków SGP do aktywnego udziału w pracach własnych struktur naukowych,
- rozwijanie kwalifikacji kadr naukowych i praktyków w celu podniesienia poziomu wiedzy geomorfologicznej oraz poszerzania polskim uczynom możliwości kontaktów z nauką światową,
- kształtowanie i ochranianie pozycji zawodowej geomorfologów,

<sup>1</sup> Prezentowany tekst jest po części oparty na wcześniejszym artykule A. Kostrzewskiego i G. Rachlewicza (Kostrzewski A., Rachlewicz G., 2008. Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich. W: A. Jackowski, S. Liszewski, A. Richling (red.), *Historia geografii polskiej*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 515–520) oraz na sprawozdaniach prezesów SGP: A. Kostrzewskiego, P. Migoń i Z. Zwolińskiego, jak również na informacjach zawartych na stronach internetowych SGP [www.sgp.org.pl](http://www.sgp.org.pl).

- popularyzowanie trwałych i najnowszych treści geomorfologicznych w środowiskach pozanaukowych, a szczególnie wśród praktyków, nauczycieli, studentów i uczniów, jak również na forum międzynarodowym,
- sprzyjanie ochronie środowiska naturalnego ze szczególnym uwzględnieniem obiektów i okazów przyrody nieożywionej, w tym przede wszystkim unikatowych form powierzchni Ziemi.

## **Zebranie Walne SGP i Zarząd Główny SGP**

Pierwsze Zebranie Walne SGP, na którym wybrano władze stowarzyszenia, zwołano w Warszawie już 27 lutego 1992 r. Prezesem został prof. dr hab. Stefan Kozarski, wiceprezesami – prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski oraz prof. dr hab. Adam Kotarba, sekretarzem – dr Zbigniew Zwoliński, a skarbnikiem – dr Andrzej Witt. W trakcie zebrania dyskutowano nad koncepcją działalności stowarzyszenia. Zebranie Walne w Warszawie zadecydowało także o powołaniu dwóch komisji merytorycznych: Komisji Geomorfologii Głacialnej, której pracami kierowali prof. dr hab. Edward Wiśniewski i prof. dr hab. Kazimierz Klimek, a od roku 2008 – prof. dr hab. Wojciech Wy-sota, oraz Komisji Współczesnych Procesów Geomorfologicznych kierowanej do dziś przez prof. dr hab. Andrzeja Kostrzewskiego, prof. dr hab. Adama Kotarbę i prof. dr hab. Wojciecha Froehlichę.

Od lata 1995 r. stowarzyszenie prowadzi własną stronę internetową<sup>2</sup>. Zebranie Walne SGP podczas III Zjazdu Geomorfologów Polskich w Sosnowcu (1995 r.) ponownie wybrało Zarząd Główny SGP w niezmiennym składzie. Niespodziewanie 19 stycznia 1996 r. zmarł w wieku 65 lat założyciel i pierwszy prezes SGP prof. dr hab. Stefan Kozarski. Nadzwyczajne Zebranie Walne SGP w dniu 29 kwietnia 1996 r. wybrało na stanowisko prezesa prof. dr hab. Andrzeja Kostrzewskiego. Na wiceprezesa wybrano wówczas prof. dr hab. Elżbietę Mycielską-Dowgiałło. Liczba członków stowarzyszenia przekroczyła 150 osób w 1997 r. Za cenną inicjatywę SGP realizowaną w tym okresie należy uznać analizę stanu nauczania geomorfologii w poszczególnych ośrodkach akademickich w Polsce, którą kierował w ramach Zarządu Głównego SGP prof. dr hab. Edward Wiśniewski. Pozwoliła ona m.in. na wskazanie nowych perspektyw nauczania, które w wielu przypadkach zaowocowały ulepszeniem programów studiów i zachęceniem studentów do wybierania tego kierunku rozwoju naukowego.

W trakcie Zebrania Walnego SGP w czasie IV Zjazdu Geomorfologów Polskich w Lublinie (1998 r.) wybrano na kolejną czteroletnią kadencję nowe władze stowarzyszenia. Stanowisko prezesa objął ponownie prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski. Wiceprezesami zostali prof. dr hab. Elżbieta Mycielska-Dowgiałło i prof. dr hab. Leon Andrzejewski, sekretarzem dr Grzegorz Rachlewicz, skarbnikiem dr Małgorzata Mazurek. Członkiem zarządu, odpowiedzialnym m.in. za realizację inicjatywy zorganizowania w Krakowie w 2005 r. Międzynarodowej Konferencji Geomorfologicznej IAG/AIG, został prof. dr hab. Kazimierz Krzemień. W latach 1999–2001 sześciokrotnie spotykał się komitet organizacyjny przygotowujący propozycję SGP zorganizowania Międzynarodowej Konferencji Geomorfologicznej IAG/AIG w Krakowie, która miała być zgłoszona podczas konferencji w Tokio w 2001 r. Ostatecznie jednak, ze względu na trudności logistyczne przedstawiane przez lokalny, krakowski komitet organizacyjny, zdecydowano o przesunięciu realizacji tej inicjatywy na dalsze lata. Należy zaznaczyć, że gotowy był projekt organizacji konferencji (obrady plenarne, wycieczki, publikacje), w którego przygotowaniu uczestniczyły wszystkie ośrodki geomorfologiczne w kraju. Starania w tym zakresie należy koniecznie ponowić.

Zgodnie z wymaganiami statutowymi Zebranie Walne SGP podczas VI Zjazdu Geomorfologów Polskich (Jelenia Góra, 2002 r.) wybrało Zarząd Główny Stowarzyszenia na kolejną kadencję. W jego skład weszli: prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski – prezes, prof. dr hab. Elżbieta Mycielska-Dowgiałło – wiceprezes, prof. dr hab. Krzysztof Borówka i prof. dr hab. Kazimierz Krzemień – członkowie zarządu, dr Grzegorz Rachlewicz – sekretarz, dr Małgorzata Mazurek – skarbnik. Przygotowano także IV tom „Landform Analysis”, w którym zamieszczono prace przedstawiane na tym oraz poprzednim zjeździe.

W połowie pierwszej dekady XXI w. ogólna liczba członków SGP przekroczyła 200 osób, z tendencją do coraz większego udziału młodych pracowników naukowych i studentów. W czasie VII Zjazdu Geomorfologów Polskich (Kraków, 2005 r.) wybrano nowe władze stowarzyszenia, w skład których weszli: prezes – prof. dr hab. Piotr Migoń, wiceprezesi – prof. dr hab. Waclaw Florek i dr Zbigniew Zwoliński, sekretarz – dr Agnieszka Latocha, skarbnik – dr Małgorzata Mazurek. Na pierwszym zebraniu Zarządu Głównego SGP postanowiono, aby stanowisko prezesa obsadzać każdorazowo nową osobą, najlepiej spośród wiceprezesów – na wzór zwyczajów anglosaskich. Podczas zjazdu zaprezentowano ponad 100 wystąpień w formie referatów, komunikatów i posterów. W czasie kadencji 2005–2008 rozpoczęła działalność grupa robocza Geostanowisk z przewodniczącym prof. dr hab. Piotrem Migoniem.

Ostatnie zmiany organizacyjne we władzach SGP nastąpiły w trakcie VIII Zjazdu Geomorfologów Polskich w Słupsku (2008 r.). Zebranie Walne SGP wybrało na prezesa SGP dr hab. Zbigniewa Zwolińskiego, a Zarząd Główny SGP ukonstytuował się następująco: prof. dr hab. Waclaw Florek i dr hab. Mirosław Błaszczewicz – wi-

<sup>2</sup> [www.sgp.org.pl](http://www.sgp.org.pl)

ceprezesa, dr Agnieszka Latocha – sekretarz i dr Magdalena Ratajczak – skarbnik. W Słupsku powołano do życia kolejne komisje merytoryczne SGP: Geomorfologii Strukturalnej z przewodniczącymi prof. dr. hab. Piotrem Migoniem, dr. hab. Radosławem Dobrowolskim i dr. Andrzejem Tycem oraz Metody Sedymentologiczne Stosowane w Geomorfologii z przewodniczącą dr Barbarą Woronko. Ponadto powołano grupę roboczą Geomorfologicznych Skutków Antropopresji z przewodniczącym prof. dr. hab. Adamem Łajczakiem. Zebranie Walne postanowiło, że zjazd z okazji jubileuszu 20-lecia SGP odbędzie się w Poznaniu, mieście, w którym narodziło się Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich.

Zgodnie z realizacją założeń programowych praca stowarzyszenia opiera się m.in. na organizowaniu Zjazdów Geomorfologów, rozwijaniu warsztatów i szkół specjalistycznych dla pracowników naukowych i doktorantów oraz organizowaniu krajowych i międzynarodowych konferencji, sympozjów i seminariów o charakterze specjalistycznym i interdyscyplinarnym połączonych z wycieczkami terenowymi.

## Członkowie Honorowi SGP

Od II Zjazdu Geomorfologów Polskich w Łądku-Zdroju w 1993 r. rozpoczęto nadawanie godności Członka Honorowego Stowarzyszenia, którym to tytułem Zebranie Walne SGP obdarzyło prof. prof. Annę Dylkową (Łódź), Alfreda Jahna (Wrocław), Mieczysława Klimaszewskiego (Kraków) oraz pierwszego prezydenta Międzynarodowej Asocjacji Geomorfologów (IAG/AIG) Denysa Brunsdena (Wielka Brytania). W czasie III Zjazdu Geomorfologów Polskich w Sosnowcu w 1995 r. do grona Członków Honorowych, zgodnie z decyzją Zebrania Walnego SGP, przyjęto prof. prof. Halinę Klatkową (Łódź), Henryka Maruszczaka (Lublin), Władysława Niewiarowskiego (Toruń), Dietricha Barscha (Niemcy) oraz Alberta Pissarta (Belgia). Z kolei godność Członków Honorowych na IV Zjeździe Geomorfologów Polskich w Lublinie (1998) Zebranie Walne SGP przyznało prof. prof. Edwardowi J. Mojskiemu (Sopot), Leszkowi Starkłowi (Kraków) i Jerzemu Kondrackiemu (Warszawa). W trakcie V Zjazdu Geomorfologów Polskich w Toruniu (2000 r.) Członkiem Honorowym SGP został prof. Tadeusz Czudek (Republika Czeska). Na VI Zjeździe Geomorfologów Polskich (Jelenia Góra, 2002 r.) tytuły Członków Honorowych SGP przyznano prof. prof. Andrzejowi Karczewskiemu (Poznań), Bogusławowi Rosie (Gdańsk), Martonowi Peci (Węgry) oraz Andriejowi Wieliczko (Rosja). W czasie VII Zjazdu Geomorfologów Polskich w Krakowie (2005 r.) przyjęto w poczet Członków Honorowych SGP prof. dr hab. Elżbietę Mycielską-Dowgiałło (Warszawa). Podczas przedostatniego, VIII Zjazdu Geomorfologów Polskich w Słupsku (2008 r.) tytuły Członka Honorowego SGP przyznano prof. prof. Algirdasowi Gaigalasowi (Litwa) oraz Andrzejowi Kostrzewskiemu (Poznań). W trakcie trwającego IX Zjazdu Geomorfologów Polskich w Poznaniu (2011 r.) tytułami Członków Honorowych SGP zostaną wyróżnieni prof. prof. Tadeusz Gerlach (Kraków) i Kazimierz Klimek (Sosnowiec).

## Projekty badawcze

Jak wcześniej wspomniano, istotną inicjatywą podjętą podczas obrad V Zjazdu Geomorfologów Polskich (Toruń, 2000 r.) było tworzenie projektów badawczych popieranych przez stowarzyszenie, a kierowanych do Ministerstwa Nauki w celu uzyskania finansowania. Jest to jedno z zadań statutowych SGP. M.in. efektem tej działalności SGP, a szczególnie Komisji Współczesnych Procesów Geomorfologicznych, było złożenie wniosku do ministerstwa i otrzymanie finansowania grantu badawczego pt. „Przyrodnicze i antropogeniczne uwarunkowania spłukiwania w Polsce (na przykładzie wybranych obszarów)”, kierowanego przez dr hab. Ewę Smolską. Udział w nim brali geomorfologowie z Krakowa – dr Jolanta Świąchowicz, Lublina – dr Jan Rodzik, Poznania – dr Józef Szpikowski i Warszawy – dr hab. Ewa Smolska, a sesja podsumowująca grant odbyła się w ramach Ogólnopolskich Warsztatów Terenowych „Procesy erozyjne na stokach użytkowanych rolniczo (metody badań, dynamika i skutki)”, które odbyły się w Lublinie i Guciowie w dniach 9–12 września 2009 r.

Drugi złożony, tym razem całkowicie samodzielny, wniosek SGP na projekt badawczy miał mniej szczęścia. Trafił do ministerstwa na ostatni konkurs nr 40 wg starych zasad do sekcji N 526 Geodezja i kartografia, a jego tytuł był „Algorytmizacja adaptacji analogowych i cyfrowych przestrzennych baz danych dla map geomorfologicznych do wymiaru geoinformacyjnego”. Dotyczył on rozwinięcia podstaw koncepcyjnych i metodycznych cyfrowych map geomorfologicznych, ale jak do tej pory nie uzyskał finansowania. Trwają uzgodnienia także nad złożeniem wniosku z zakresu geomorfologii fluwialnej.

Większym sukcesem może poszczycić się wniosek złożony do Ministerstwa Spraw Zagranicznych pt. „Edukacja w zakresie rozwoju zrównoważonego oraz ochrony środowiska naturalnego w oazie Mhamid (południowe Maroko)” w ramach programu Polska Pomoc. Projekt<sup>3</sup> został zrealizowany na terenie Maroka pod kierunkiem

<sup>3</sup> www.mhamid.org

dr. Macieja Dłużewskiego przy udziale naukowców, w tym członków SGP, z ośrodków gdańskiego, krakowskiego, poznańskiego i warszawskiego w roku 2009.

W roku 2009 Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich weszło w skład konsorcjum naukowego Laboratorium Badań Rdzeni Osadów, którego celem jest utworzenie laboratorium CORELAB w Gdańsku oraz wspólne wykorzystywanie najnowocześniejszej aparatury umożliwiającej nieinwazyjne badania rdzeni osadów i zapewnienie dostępu do niej polskiemu środowisku badaczy działających w obszarze rekonstrukcji zmian środowiska przyrodniczego w oparciu o osady jeziorne, torfowe i morskie. Konsorcjum występuje do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z wnioskiem o sfinansowanie zakupu skanerów XRF i MSCL do badania osadów laminowanych. Oprócz SGP w konsorcjum zaangażowane są: Instytut Geografii Uniwersytetu Gdańskiego, Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk w Sopocie oraz Instytut Nauk Geologicznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

## Zjazdy i konferencje

I Zjazd Geomorfologów Polskich został zorganizowany przez ówczesną Komisję Geomorfologii Polskiego Towarzystwa Geograficznego w dniach 24–25 września 1991 r. w Poznaniu. Za najdonioślejsze osiągnięcie zjazdu należy uznać powołanie do życia Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich, o czym napisano wcześniej.

W dniach 4–7 października 1993 r. odbył się w Łądku-Zdroju II Zjazd Geomorfologów Polskich „Morfologia gór średnich”, w dużym stopniu poświęcony obszarom górskim, m.in. ze zorganizowaną wycieczką do Jaskini Niedźwiedziej w Sudetach Wschodnich w okolicach Kletna.

III Zjazd Geomorfologów Polskich odbył się w Sosnowcu w dniach 27–29 września 1995 r. pod hasłem „Procesy geomorfologiczne – zapis w rzeźbie i osadach”. Podczas tego zjazdu Zebranie Walne SGP ponownie wybrało Zarząd SGP w niezmienionym składzie, natomiast nastąpiła zmiana na stanowisku redaktora naczelnego „Landform Analysis”.

W Toruniu w maju 1998 r. Komisja Geomorfologii Glacjalnej była współorganizatorem seminarium poświęconego badaniom na Islandii, na którym przedstawiono m.in. wyniki prac prowadzonych we współpracy międzynarodowej przez geomorfologów z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

IV Zjazd Geomorfologów Polskich odbył się 3–6 czerwca 1998 r. w Lublinie pod hasłem „Główne kierunki badań geomorfologicznych w Polsce”. Skupił wyjątkowo dużą rzeszę młodych geomorfologów, zarówno doktorantów, asystentów, jak i studentów z różnych ośrodków akademickich w kraju. Zebranie Walne SGP podjęło także uchwałę o ustanowieniu Dyplomu im. prof. Stefana Kozarskiego, zmarłego pierwszego prezesa SGP, nadawanego za najlepsze prace doktorskie z zakresu geomorfologii, wyłonione w kolejnych konkursach.

W maju 1999 r. w Łodzi SGP było współorganizatorem seminarium połączonego z sesją terenową, zatytułowanego „Badania środowiska peryglacjalnego – przeszłość, stan obecny, przyszłość”, które odbyło się z okazji obchodów 50-lecia istnienia Komisji Peryglacjalnej Międzynarodowej Unii Geograficznej. Propozycję zorganizowania seminarium wysunął prof. Jef Vanderberghe i poparł prof. Albert Pissart, jako że jest to najdłuższej funkcjonująca w ramach unii komisja, której przewodniczącym przez cztery kadencje był prof. Jan Dylik. Trudu zorganizowania seminarium podjęła się prof. Krystyna Turkowska wraz z zespołem.

W dniach 11–14 września 2000 r. odbył się w Toruniu V Zjazd Geomorfologów Polskich pod hasłem „Dorobek i pozycja polskiej geomorfologii u progu XXI wieku”. Wygłoszono na nim łącznie ponad 70 referatów i komunikatów. Istotnymi inicjatywami podjętymi podczas obrad było tworzenie projektów badawczych popieranych przez stowarzyszenie, kierowanych do Ministerstwa Nauki w celu uzyskania finansowania oraz ustalenie listy tematów badawczych, ważnych z punktu widzenia geomorfologii polskiej, które można uznać za priorytetowe. Organizatorzy zjazdu przygotowali również projekt logo stowarzyszenia, które zostało przyjęte jako obowiązujące do dziś.

W roku 2000 SGP patronowało przedsięwzięciom, takim jak: konferencja „Transformacja plejstocenijskich den dolin w holocenie, strefowość i piętrowość zjawiska” w Sosnowcu, szkoła geomorfologiczna „Osady, struktury deformacyjne i formy warciańskiej strefy glaciomarginalnej na Nizinie Podlaskiej”, Lublin-Mielnik oraz symposium terenowe „Glacjal i peryglacjal (II) na międzyrzeczu Sanu i Dniestru (Polska, Ukraina)” w Krasiczynie. Bardzo interesującym spotkaniem w Łebie i Smołdzinie w czerwcu 2001 r. były warsztaty „Vistuliańskie i holocenijskie przemiany środowiska geograficznego nizin nadmorskich środkowego wybrzeża Bałtyku południowego”, prowadzone przez prof. dr hab. Elżbietę Mycielską-Dowgiałło i prof. dr hab. Karola Rotnickiego.

Kolejny VI Zjazd Geomorfologów Polskich odbył się 11–14 września 2002 r. w Jeleniej Górze-Cieplicach pod hasłem „Środowiska górskie – ewolucja rzeźby”, w nawiązaniu do obchodów Międzynarodowego Roku Gór. Organizatorami zjazdu byli m.in. dr hab. Piotr Migoń i mgr Agnieszka Latocha. VII Zjazd Geomorfologów Polskich zorganizowano 19–22 września 2005 r. w Krakowie (prof. dr hab. Adam Kotarba i prof. dr hab. Kazimierz Krzemień ze swoimi zespołami), jego tematem przewodnim była „Współczesna ewolucja rzeźby Polski”.

Zamierzeniem Zarządu Głównego SGP było, aby w trakcie zjazdu zostały przedstawione materiały i przeprowadzona dyskusja nad przygotowywaną monografią dotyczącą tej tematyki.

W latach 2005–2008 Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich było organizatorem i współorganizatorem licznych konferencji i profilowanych warsztatów krajowych:

- Przemiany środowiska geograficznego Polski północno-zachodniej. Ogólnopolska konferencja naukowa poświęcona pamięci Profesora Bogumiła Krygowskiego, Poznań, 20–21 marca 2006 r. (wspólnie z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza);
- Zapis działalności człowieka w środowisku przyrodniczym. V Warsztaty Terenowe, Łądek-Zdrój, 5–7 maja 2006 r. (wspólnie z Uniwersytetem Wrocławskim);
- Regionalne aspekty funkcjonowania systemów dolinnych, Międzynarodowa Konferencja Naukowa. IV Świętokrzyskie Spotkania Geologiczno-Geomorfologiczne, Święty Krzyż, 11–13 maja 2006 r. (wspólnie z Akademią Świętokrzyską);
- Studia interdyscyplinarne nad lessami – problemy metodyczne. Seminarium terenowe, Sandomierz, 14–16 września 2006 r. (wspólnie z Uniwersytetem im. Marii Curie-Skłodowskiej);
- Funkcjonowanie geosystemów zlewni rzecznych. IV. Procesy ekstremalne w środowisku geograficznym, Kołobrzeg, 20–22 września 2006 r. (wspólnie z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza);
- Warsztaty Geomorfologiczne Poniemie 2006, Techniczne czy proekologiczne metody regulacji rzek?, Pińczów–dolina Nidy, 26–28 października 2006 r. (wspólnie z Uniwersytetem Śląskim);
- Zapis działalności człowieka w środowisku przyrodniczym. VI Warsztaty Terenowe, Sejny–Suwałki, 14–16 czerwca 2007 r. (wspólnie z Uniwersytetem Warszawskim);
- Środowisko i człowiek w górach średnich, Muczne, 3–5 października 2007 r. (wspólnie z Akademią Pedagogiczną w Krakowie);
- Funkcjonowanie geosystemów jeziornych, Międzyzdroje, 9–11 października 2007 r. (wspólnie z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza);
- Morfotwórcza rola lodowców i lądolodów plejstoceny i współczesnych (dedykowana prof. dr. hab. E. Wiśniewskiemu w 70-lecie urodzin), Słupsk, 12 października 2007 r. (wspólnie z Pomorską Akademią Pedagogiczną w Słupsku);
- Rekonstrukcja dynamiki procesów geomorfologicznych – formy rzeźby i osady (dedykowana prof. dr. hab. E. Mycielskiej-Dowgiałło w 75-lecie urodzin), Warszawa, 25–26 października 2007 r. (wspólnie z Uniwersytetem Warszawskim);
- VIII Konferencja „Geologia i geomorfologia Półwyspu Bałtyckiego i południowego Bałtyku”, 12–14 czerwca 2008 r., Słupsk (wspólnie z Akademią Pomorską w Słupsku);
- Antropopresja w górach i na przedpolu, Głucholazy, 24–27 czerwca 2008 r. (wspólnie z Uniwersytetem Śląskim i geomorfologami czeskimi);
- TRACE – Tree Ring in Archeology, Climatology and Ecology, Zakopane, 27–30 kwietnia 2008 r. (wspólnie z Uniwersytetem Śląskim i Uniwersytetem Wrocławskim).

W dniach 10–13 września 2008 r. w Słupsku odbył się VIII Zjazd Geomorfologów Polskich „Rola procesów ekstremalnych w kształtowaniu rzeźby”. Organizacją zjazdu przypadła Zakładowi Geomorfologii i Geologii Czwartorzędu Akademii Pomorskiej w Słupsku (prof. dr hab. Wacław Florek – przewodniczący). Ogółem w konferencji wzięło udział 151 osób, przedstawiono 85 referatów i 34 postery. Na zjazd przygotowano trzy tomy „Landform Analysis” oraz trzy trasy wycieczek terenowych. W dyskusji końcowej zjazdu stwierdzono, że „rozwijające się w ostatnich latach studia nad skutkami zmian klimatycznych i wzrastającą częstością występowania ekstremalnych zjawisk i zdarzeń klimatycznych (opady nawalne, gwałtowne roztopy, sztormy, susze, fale upałów i mrozów) angażują przedstawicieli różnych dziedzin wiedzy w badania nad charakterem i skutkami tych zjawisk i zdarzeń. Niepoślednią rolę w tych badaniach odgrywają studia geomorfologiczne prowadzone w różnych częściach Polski, w zróżnicowanych warunkach geologicznych i klimatycznych”. Kontynuując tę myśl, 1 grudnia 2010 r. SGP zorganizowało w Warszawie 1-dniowe sympozjum „Globalne zmiany klimatu i ich implikacje dla rzeźby Polski”. Wygłoszone referaty opublikowano w tomie 15 „Landform Analysis”. Natomiast część posterów z tego sympozjum zostanie zamieszczona w „Czasopiśmie Geograficznym” t. 82 (2011).

Poniżej zestawiono różne spotkania naukowe organizowane lub współorganizowane przez SGP w czasie kadencji 2008–2011:

- „Geomorfologia Sudetów. Stan badań i perspektywy”, Sokołowsko, 16–17 października 2008 r.;
- V Seminarium „Geneza, litologia i stratygrafia utworów czwartorzędowych”, Poznań, 20–21 listopada 2008 r.;
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Współczesne przemiany środowiska przyrodniczego w obszarach użytkowanych rolniczo”, Kraków, 17–18 kwietnia 2009 r.;
- VII Warsztaty Terenowe i IV Sympozjum SAS „Zapis działalności człowieka w środowisku przyrodniczym”, Kórnik, 20–22 maja 2009 r.;
- I Ogólnopolska Konferencja „Geosystem wybrzeży klifowych”, Międzyzdroje, 4–6 czerwca 2009 r.;

- Warsztaty Geograficzne „GIS – platforma integracyjna geografii”, Poznań, 15–19 czerwca 2009 r.;
  - Ogólnopolskie Warsztaty Terenowe „Procesy erozyjne na stokach użytkowanych rolniczo (metody badań, dynamika i skutki)”, Lublin, Guciów, 9–12 września 2009 r.;
  - Międzynarodowa Konferencja „Geoekologiczne problemy gór wysokich”, Tatrzańska Łomnica, 15–18 września 2009 r.;
  - Konferencja Geomorfologów Polskich „Metody badań w geomorfologii”, Kielce, 28–30 września 2009 r.;
  - Sympozjum „Funkcjonowanie geoekosystemów zlewni rzecznych, V „Rozwój dolin rzecznych w warunkach zmian klimatu i zróżnicowanej antropopresji”, Kołobrzeg, 26–28 października 2009 r.;
  - XIX Sympozjum Zintegrowanego Monitoringu Środowiska Przyrodniczego „Funkcjonowanie geoekosystemów w warunkach zmian użytkowania terenu i różnokierunkowej, narastającej antropopresji”, Międzyzdroje, 14–16 kwietnia 2010 r.;
  - Konferencja „Badania interdyscyplinarne – przeszłość, teraźniejszość i przyszłość nauk przyrodniczych”, Golejów k. Staszowa, 15–16 kwietnia 2010 r.;
  - 5th International Symposium on Gully Erosion „Human Impact on Gully Erosion”, Lublin, 20–25 kwietnia 2010 r.;
  - I Sedymentologiczne Spotkanie Dyskusyjne „Analiza uziarnienia – rzeczywistość jej wartość interpretacyjna”, Warszawa, 18 maja 2010 r.;
  - Warsztaty Geograficzne KNG „GIS – woda w środowisku”, Poznań, 7–11 czerwca 2010 r.;
  - Konferencja „Dynamika procesów geomorfologicznych w różnych strefach klimatycznych – rzeźba i osady”, Warszawa, 2–3 grudnia 2010 r.;
  - I Sympozjum Morskiej Geomorfologii – „Metody badań”, Gdańsk, 8–9 grudnia 2010 r.;
  - VI Świętokrzyskie Spotkania Geologiczno-Geomorfologiczne „Rekonstrukcje środowisk depozycyjnych na podstawie badań sedymentologicznych, geochemicznych i stratygraficznych”, Ameliówka k. Kielc, 17–18 maja 2011 r.;
  - Międzynarodowe Warsztaty Geomorfologiczne dla Młodych Naukowców „Bezpośrednie metody badań procesów fluwialnych jako podstawa w geomorfologii dynamicznej”, Bydgoszcz-Ciechocinek, 23–25 maja 2011 r.;
  - Warsztaty Geochemiczne „Antropogeniczne markery w badaniach przemian środowiska przyrodniczego”, Warszawa, 9–11 czerwca 2011 r.;
  - Warsztaty Geograficzne „GIS – teledetekcja środowiska”, Poznań, 13–17 czerwca 2011 r.
- IX Zjazd Geomorfologów Polskich „Georóżnorodność rzeźby Polski” wraz z sympozjum „Cyfrowe mapy geomorfologiczne” oraz sympozjum „Przemiany geoekosystemów świata”, odbywa się w Poznaniu w dniach 20–22 września 2011 r. W czasie zjazdu świętowane będzie 20-lecie SGP oraz 50-lecie pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej wieloletniego prezesa SGP prof. dr. hab. Andrzeja Kostrzewskiego. Bierze w nim udział ponad 200 osób, zostanie przedstawionych 140 referatów oraz 65 posterów, odbędą się dwie wycieczki terenowe w drugim dniu zjazdu oraz trzy wycieczki po zjeździe.

## Szkoły i warsztaty SGP

Krajowe szkoły i warsztaty geomorfologiczne oraz zagraniczne warsztaty geomorfologiczne i geoekologiczne są jednym z najważniejszych kierunków działań SGP. Ta forma spotkań naukowych jest doskonałą możliwością prezentacji i dyskusji wyników badań oraz metod badawczych bezpośrednio w terenie. Pierwszą szkołę geomorfologiczną pod auspicjami SGP zorganizowano 6–10 września 1993 r. w Toruniu i najbliższej okolicy na temat „Wybrane współczesne i holoceniowe procesy geomorfologiczne, ich przebieg, osady, formy rzeźby terenu oraz metodyka badań”. W 1997 r. ośrodek toruński zorganizował kolejne warsztaty terenowe pod tytułem „Procesy, formy i osady fluwialne na obszarze młodoglacjalnym Niżu Polskiego”, które prowadził prof. dr. hab. Leon Andrzejewski. Latem 1998 r. odbyła się szkoła geomorfologiczna w Łazach zorganizowana przez prof. dr. hab. Kazimierza Krzemienia i prof. dr. hab. Elżbietę Mycielską-Dowgiałło. W roku 1999 stowarzyszenie współorganizowało szkołę geomorfologiczną w Tatrach (prof. dr. hab. Kazimierz Krzemień, prof. dr. hab. Adam Kotarba i prof. dr. hab. Jacek Jania) oraz w Sudetach (dr Piotr Migoń).

W 2002 r. z inicjatywy prof. dr. hab. Elżbiety Mycielskiej-Dowgiałło, ówczesnej wiceprezes SGP, rozpoczęto długoletnią serię warsztatów zagranicznych organizowanych przez SGP, połączonych z prezentacją wyników badań prowadzonych przez polskich geomorfologów w różnych regionach świata. Pierwsze tego typu warsztaty odbyły się w Egipcie (3–19 kwietnia 2002 r.) poprowadzone przez zespół prof. dr. hab. Elżbiety Mycielskiej-Dowgiałło i dr Macieja Dłużewskiego. Kolejne warsztaty geomorfologiczne na Spitsbergenie (10–21 lipca 2003 r.) zorganizowali prof. dr. hab. Andrzej Kostrzewski i dr Zbigniew Zwoliński przy współudziale pozostałych ośrodków akademickich mających stacje badawcze na tym archipelagu: Lublin, Poznań, Sosnowiec, Toruń,

Warszawa, Wrocław. W 2004 r. stowarzyszenie pod kierownictwem prof. dr hab. Elżbiety Mycielskiej-Dowgiałło i dr. Macieja Dłużewskiego zorganizowało warsztaty geomorfologiczne w Tunezji (15–29 kwietnia 2004 r.) pod hasłem „Holoceńskie i współczesne przemiany rzeźby Tunezji”. Również w 2004 r. Stowarzyszenie współorganizowało warsztaty glaciologiczne na Spitsbergenie wraz z Uniwersytetem Śląskim (prof. dr hab. Marian Pulina i prof. dr hab. Jacek Jania) oraz Instytutem Geofizyki PAN (dr Piotr Głowacki). W tym samym roku odbyła się prowadzona przez prof. dr hab. Adama Łajczaka szkoła geomorfologiczna na Babiej Górze zatytułowana „Pokrywy stokowe gór średnich strefy umiarkowanej i ich znaczenie paleogeograficzne” (18–22 września 2004 r.).

Problematykę badań na obszarze gór średnich kontynuowano w kolejnym roku podczas szkoły zorganizowanej przez prof. dr hab. Adama Łajczaka na Pilsku (Beskid Żywiecki) 27–30 maja 2005 r., zatytułowanej „Antropoprosja w środowisku górskim – zapis zmian w formach terenu i osadach”. Latem 2005 r. odbyły się z inicjatywy prof. dr hab. Leona Andrzejewskiego i jego zespołu z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika przy udziale ośrodka warszawskiego (prof. dr hab. Elżbieta Mycielska-Dowgiałło z zespołem) warsztaty geomorfologiczne na Islandii (14–28 sierpnia 2005). Nosily one tytuł „Rekonstrukcja procesów glacialnych w wybranych strefach marginalnych lodowców Islandii – formy i osady”, ale ich problematyka oraz zakres regionalny obejmował znacznie więcej zagadnień możliwych do zaobserwowania na tym niesłychanie ciekawym obszarze.

Rok 2006 okazał się szczególnie owocny, jeżeli chodzi o organizację zagranicznych warsztatów geomorfologicznych. W dniach 19 kwietnia–4 maja zorganizowano warsztaty w Maroku, prowadzone przez pracowników Uniwersytetu Warszawskiego (dr Maciej Dłużewski) pod hasłem „Geograficzne i geologiczne uwarunkowania rozwoju rzeźby Maroka”, natomiast 11–26 listopada odbyły się w Indiach warsztaty „Przemiany środowiska, rozwój rzeźby i zagrożenia geomorfologiczne w Himalajach i na wyżynie Meghalaya”, zaproponowane i poprowadzone przez prof. dr hab. Leszka Starkla z dr. Pawłem Prokopem. Warsztatom w Indiach towarzyszyło całodzienne seminarium indyjsko-polskie „Environmental Changes and Geomorphic Hazards”, podczas którego jego polscy uczestnicy – członkowie SGP zaprezentowali 5 referatów i kilka posterów.

Kolejne warsztaty zagraniczne „Naturalne i antropogeniczne procesy rzeźbotwórcze w warunkach klimatu śródziemnomorskiego” zorganizowano z inicjatywy ośrodka warszawskiego (dr Irena Tsermegas, dr Maciej Dłużewski) w Grecji w terminie 26 kwietnia–6 maja 2007. W dniach 3–5 października 2007 r. zorganizowano terenowe warsztaty geomorfologiczne „Środowisko i człowiek w górach średnich”, które odbyły się w Bieszczadach, poprowadzone były przez geomorfologów z Instytutu Geografii Akademii Pedagogicznej w Krakowie, a obejmowały liczne trasy wycieczkowe w okolicach Mucznego i Ustrzyk Górnych. W lutym 2008 r. odbyły się zagraniczne Warsztaty Geoekologiczne Indochiny – Tajlandia, Laos, Kambodża, których głównym organizatorem był dr Maciej Dłużewski. Wzięło w nich udział 25 uczestników.

Od kadencji 2005–2008 nową inicjatywą w ramach stowarzyszenia stała się organizacja spotkań o charakterze warsztatów metodycznych dla młodych geomorfologów: doktorantów i magistrantów. Ich zamierzonym celem jest nie tyle prezentacja konkretnych metod i zagadnień badawczych, ile wprowadzenie w zasady funkcjonowania w świecie naukowym, kształcenie umiejętności organizacji warsztatu badawczego, tworzenia i realizacji projektu badawczego, doskonalenie umiejętności publikowania i publicznego prezentowania wyników badań, a także zapoznanie ze strukturą organizacyjną polskiej i światowej geomorfologii. Warsztaty takie stwarzają również okazję do nawiązania kontaktów między młodymi kadrami geomorfologicznymi z różnych ośrodków naukowych Polski. Inspiracją i do pewnego stopnia wzorem takich spotkań są warsztaty dla doktorantów organizowane przez British Society for Geomorphology.

Główną organizatorką Warsztatów Młodych Geomorfologów we wszystkich edycjach była dr Agnieszka Latocha. Pierwsze WMG zostały zorganizowane siłami Zarządu Głównego SGP w październiku 2006 r. w Obrzycku pod Poznaniem. W trzydniowych warsztatach wzięło udział 32 uczestników z 10 ośrodków (w tym 16 uczestników studiów doktoranckich). Kolejne dwie edycje Warsztatów Młodych Geomorfologów odbyły się w listopadzie 2007 r. i w lutym 2009 r., również w Obrzycku. W dniach 23–26 kwietnia 2009 r. miała miejsce część terenowa warsztatów w okolicach Błędną, poświęcona kartowaniu geomorfologicznemu, prowadzona przez dr. hab. Mirosława Błaszkiewicza. Piąta i szósta edycja WMG była stowarzyszona z Warsztatami Geomorfologii Strukturalnej w Podlesicach (2010 r.) i Sokołowsku (2011 r.).

W ostatnich dwóch latach zagraniczne warsztaty geomorfologiczne odbyły się w Peru, Chile i Boliwii (30 stycznia–15 lutego 2009 r.) w Malezji i na Filipinach (22 stycznia–7 lutego 2010 r.) oraz w Etiopii (9 lutego–10 marca 2011 r.).

## **Konkurs na najlepszą pracę doktorską z zakresu geomorfologii**

Istotną inicjatywą Zarządu Głównego SGP z 1994 r. było postanowienie o corocznym rozpisywaniu konkursu na najlepszą pracę doktorską z zakresu geomorfologii dla najmłodszych adeptów geomorfologii. Kolejno laureatami tego konkursu, którego wyróżnieniem jest nadanie Dyplomu im. Stefana Kozarskiego (od 1998 r.), są:

- 1992 – Wojciech Wysota: „Morfogeneza środkowo-wschodniej części Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego w świetle badań osadów i form zlodowacenia vistuliańskiego”,
- 1993 – Alfred Stach: „Uwarunkowania i funkcjonowanie procesów denudacji chemicznej i ich wpływ na morfodynamikę stoków mikrozwlewni na obszarze młodoglacjalnym (zlewnia górnej Parsęty, Pomorze Zachodnie)”,
- 1994 – Ewa Smolska: „Funkcjonowanie systemu korytowego w obszarze młodoglacjalnym na przykładzie górnej Szesupy (Pojezierze Suwalskie)”,
- 1996 – Małgorzata Mazurek: „Zmienność transportu fluwialnego jako przejaw charakteru funkcjonowania współczesnego systemu denudacyjnego strefy młodoglacjalnej (zlewnia Kłudy, Pomorze Zachodnie)”,
- 1997 – Wojciech Dobiński: „Warunki występowania zmarzliny w alpejskim piętrze Tatr Wysokich oraz Paweł Molewski: Rynna Gopła – problem jej genezy i roli w odpływie wód roztopowych podczas recesji lądolodu vistuliańskiego”,
- 1999 – Małgorzata Ludwikowska-Kędzia: „Ewolucja środkowego odcinka doliny rzeki Belnianki w późnym glacie i holocenie”,
- 2002 – Leszek Gawrysiak: „Współczesna ewolucja suchych dolin lessowych w świetle badań terenowych i symulacji komputerowych”,
- 2003 – Elżbieta Gorczyca: „Rola procesów masowych w modelowaniu stoków dorzecza Łososiny podczas katastrofalnych opadów”,
- 2004 – Piotr Weckwerth: „Morfogeneza wybranych obszarów Kotliny Toruńskiej a problem jej roli w układzie hydrograficznym podczas górnego vistulianu”,
- 2005 – Piotr Owczarek: „Transformacja koryt rzecznych w warunkach dostawy grubofrakcyjnego materiału stokowego”,
- 2006 – Marek Majewski: „Procesy denudacyjne w rynnach jeziora Jasień”,
- 2007 – Joanna Korpak: „Morfologiczna rola budowli regulacyjnych w górskich systemach fluwialnych”,
- 2008 – Piotr Hermanowski: „Paleoglacjologia lobu odry w czasie zlodowacenia wisły, Polska północno-zachodnia i północno-wschodnie Niemcy”,
- 2009 – Agnieszka Placek: „Rzeźba strukturalna Sudetów w świetle odporności skał i numerycznego modelu wysokości”,
- 2010 – Jerzy Zasadni: „Deglacjacja Alp Zillertalskich (Austria) w późnym glacie i holocenie”.

## Publikacje SGP

W trakcie Zebrania Walnego SGP w dniu 27 lutego 1992 r. podjęto uchwałę o powołaniu czasopisma „Landform Analysis”, publikującego oryginalne prace naukowe dotyczące wszystkich aspektów geomorfologii oraz ważne informacje z działalności stowarzyszenia. Na przewodniczącego komitetu redakcyjnego wybrano prezesa SGP, a współredakcji podjęli się prof. dr hab. Jacek Jania oraz prof. dr hab. Wojciech Froehlich.

W 1995 r. na redaktora naczelnego „Landform Analysis” powołano prof. dr hab. Jacka Janię. W 1997 r. ukazał się pierwszy tom „Landform Analysis”, w którym znalazło się siedem artykułów polskich autorów, w części mających charakter przeglądowy i podsumowujących wcześniejsze dokonania polskiej geomorfologii. Tom ten oraz trzy następne zostały opublikowane przez oficynę Uniwersytetu Śląskiego. W trzech kolejnych tomach znalazły się artykuły zespołów zagranicznych dotyczące obszarów Europy Zachodniej, Azji oraz Ameryki Północnej. W 2002 r. nowym redaktorem „Landform Analysis” został prof. dr hab. Ryszard Krzysztof Borówka, który wydał tom VI w 2008 r.

Nieregularność wydawania dotychczasowych tomów spowodowała, że w roku 2007 Zarząd Główny SGP podjął decyzję o zmianie formuły „Landform Analysis” i przekształcenie go w wydawnictwo seryjne ukazujące się pod naukowym patronatem stowarzyszenia, przy zachowanym tytule, szacie graficznej i numeracji tomów, co ma na celu ożywienie publikacyjne Landform Analysis. Ówczesny zarząd doprowadził do wznowienia czasopisma i w 2007 r. ukazał się piąty tom „Landform Analysis” z okazji Regionalnej Konferencji Geomorfologicznej IAG/AIG „Geodiversity of polar landforms”, zorganizowanej przez SGP. Podjęto wtedy także starania o rozszerzenie składu komitetu redakcyjnego o wybitnych geomorfologów z zagranicy. Do współpracy zaproszono prof. prof. Andrew Goudiego (Wielka Brytania), Olava Slaymaka (Kanada), Mauro Soldatiego (Włochy), Miloša Stankovianskiego (Słowacja) oraz Kazimierza Krzemienia i Piotra Migonia. Na redaktora naczelnego „Landform Analysis” został powołany w roku 2008 prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski. W tym samym roku ukazały się trzy tomy z okazji VIII Zjazdu Geomorfologów Polskich. Tomy 10 i 11 zawierają artykuły po konferencji tatrzańskiej, a tomy 12 i 13 – po konferencji metodycznej SGP w Kielcach. Tom 14 zawiera artykuły autorstwa laureatów konkursu na najlepszą pracę doktorską obronioną w zakresie geomorfologii. Na obecny IX Zjazd Geomorfologów Polskich wydano tomy 15 i 16.



Stowarzyszenie, poza utrzymywaniem własnego czasopisma, prowadziło również inną działalność wydawniczą, nadając wielu publikacjom własne numery ISBN oraz drukując przez kolejne lata „Biuletyn Informacyjny” (redaktor – prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski) rozsyłany do swoich członków, później zmieniony na „Biuletyn SGP” (redaktor – prof. dr hab. Piotr Migoń). Biuletyny w swoich założeniach miały być swoistego rodzaju kroniką SGP. Niestety, publikowanie kolejnych wydań idzie dość opornie ze względu na brak odpowiednich materiałów od członków SGP. Obecnie redaktorem biuletynu jest dr Marek Kasprzak.

Działalność wydawnicza SGP zaowocowała wieloma publikacjami, wydawanymi jako osobne opracowania monograficzne lub materiały konferencyjne czy warsztatowe. Wśród publikacji firmowanych przez SGP należy wymienić zarówno te tradycyjne (analogowe), jak i elektroniczne, m.in.:

- Wybrane zagadnienia geomorfologii eolicznej, Selected problems of aeolian geomorphology, Tadeusz Szczypek (red.), 1992,
- Antropogenicznie wymuszone procesy i formy eoliczne na Wyżynie Śląskiej, Tadeusz Szczypek, Jerzy Wach, 1993,
- Dynamika transportu fluwialnego górnej Parsęty jako odbicie funkcjonowania systemu zlewni, Andrzej Kostrzewski, Małgorzata Mazurek, Zbigniew Zwoliński, 1994,
- Vistuliańsko-holocenijskie zjawiska i formy eoliczne (wybrane zagadnienia), Bolesław Nowaczyk, Tadeusz Szczypek (red.), 1994,
- Polish Coast: Present, Past and Future, Karol Rotnicki (red.), Journal of Coastal Research, 1995,
- Funkcjonowanie dawnych i współczesnych geosystemów Spitsbergenu, Andrzej Kostrzewski, Zbigniew Zwoliński (red.), wydanie elektroniczne, 2003,
- Glacjologia, geomorfologia i sedimentologia środowiska polarnego Spitsbergenu, Andrzej Kostrzewski, Marian Pulina, Zbigniew Zwoliński (red.), wydanie elektroniczne, 2004,
- Pokrywy stokowe gór średnich strefy umiarkowanej i ich znaczenie paleogeograficzne. Babia Góra, Adam Łajczak (red.), wydanie elektroniczne, 2004,
- Antropopresja w środowisku górskim – zapis zmian w formach terenu i osadach. Pilsko, Adam Łajczak (red.), wydanie elektroniczne, 2004,
- Rekonstrukcja procesów glacialnych w wybranych strefach marginalnych lodowców Islandii – formy i osady, Paweł Molewski (red.), wydanie elektroniczne, 2005,
- Geograficzne i geologiczne uwarunkowania rozwoju rzeźby Maroka, Maciej Dłużewski, Irena Tsermegas (red.), wydanie elektroniczne, 2006,
- Morfologiczne i sedimentologiczne skutki działalności wiatru, Bolesław Nowaczyk (red.), 2006,
- Przemiany środowiska, rozwój rzeźby i ekstremalne zdarzenia geomorfologiczne w Himalajach i na Wyżynie Meghalaya, Leszek Starkel, Paweł Prokop (red.), wydanie elektroniczne, 2006,
- Środowisko i człowiek w górach średnich, Grzegorz Haczewski, Joanna Zawiejska (red.), wydanie elektroniczne, 2007.

Pokłosiem seminarium indyjsko-polskiego „Environmental Changes and Geomorphic Hazards”, które odbyło się przy okazji Warsztatów Geomorfologicznych (Indie, 2006 r.) jest wydana przez wydawnictwo Birkbeck w New Delhi obszerna monografia „Environmental Changes and Geomorphic Hazards” (red. S. Singh, L. Starkel, H.J. Syiemlieh).

W czasie VII Zjazdu Geomorfologów Polskich (Kraków, 2005 r.) odbyła się dyskusja nad przygotowywaną od kilkunastu miesięcy w kadencji 2002–2005 monografią pt. „Współczesne przemiany rzeźby Polski”. Redaktorami monografii zostali prof. Leszek Starkel, Andrzej Kostrzewski, Adam Kotarba i Kazimierz Krzemień, a w jej opracowaniu wzięło udział 36 autorów. Monografia, licząca 400 stron, podzielona na 12 dużych rozdziałów, została opublikowana przez Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego w roku 2008 w ramach Międzynarodowego Roku Planety Ziemia. Trwają przygotowania do edycji angielskiej monografii.

Ponadto na konferencji w Kielcach w 2009 r. podjęto dyskusję nad przygotowaniem podręcznika z zakresu metod badawczych stosowanych w geomorfologii. Należy wyrazić nadzieję, że spowolnienie prac nad koncepcją podręcznika nie spowoduje zahamowania samej publikacji książki w najbliższej przyszłości.

Warto wspomnieć także o poparciu, jakiego SGP udzieliło w roku 2009 w liście do minister B. Kudryckiej dla czasopisma ukazującego się od 45 lat w Krakowie, a mianowicie „Studia Geomorphologica Carpatho-Balcanica”, wydawanego przez Polską Akademię Nauk. Czasopismu zagraża niedotowanie z powodu zbyt niskiej punktacji na liście ministerialnej. Oprócz poparcia w liście wyrażono opinię, że „przydział punktów czasopismom geograficznym odbywa się bez konsultacji społeczności geograficznej, w tym bez konsultacji ze stowarzyszeniami i towarzystwami, które skupiają członków tejże społeczności. Innymi słowy, bez konsultacji z tymi, którzy są najbardziej, żywotnie zainteresowani proponowaną punktacją przez zespół roboczy [ministerstwa] ..., bowiem przydział punktów czasopismom kreuje osobistą politykę wydawniczą poszczególnych uczonych i to właśnie oni winni decydować, w jakich czasopismach chcą ogłaszać swoje osiągnięcia naukowe”.

## Współpraca z IAG/AIG

Współpraca polskich geomorfologów z międzynarodowym ruchem geomorfologicznym sięga roku 1985. Najpierw w I (Manchester, 1985 r.), a potem w II (Frankfurt n. Menem, 1989 r.) Międzynarodowej Konferencji Geomorfologicznej udział polskich geomorfologów był manifestowany wieloma referatami i posterami. Prof. Stefan Kozarski reprezentował Komisję Geomorfologii PTG na oficjalnych posiedzeniach, zmierzających do utworzenia Międzynarodowej Asocjacji Geomorfologów (International Association of Geomorphologists, IAG/AIG), która ostatecznie została proklamowana we Frankfurcie w 1989 r.

Pierwszym delegatem SGP na III Międzynarodowej Konferencji Geomorfologicznej w Hamilton (Kanada, 1993 r.) był prof. dr hab. Adam Kotarba. Dopiero od następnej, IV Międzynarodowej Konferencji Geomorfologicznej w Bolonii (Włochy, 1997 r.) członkowie SGP licznie uczestniczyli (łącznie 17 osób z Polski) w obradach tego ważnego światowego gremium społeczności geomorfologicznej. Delegatem narodowym był ówczesny prezes SGP prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski, który na plenarnym posiedzeniu IAG/AIG podał kandydaturę dr. Piotra Migonia na sekretarza generalnego IAG/AIG, którą to funkcję piastował w latach 1997–2001. Na wniosek dr. Piotra Migonia, podczas Regionalnej Konferencji Geomorfologicznej w Rio de Janeiro w roku 1999, do składu Komitetu Wykonawczego IAG/AIG został dokooptowany dr Zbigniew Zwoliński, a jego powinnością jest działalność elektroniczna IAG/AIG.

W kolejnej, V Międzynarodowej Konferencji Geomorfologicznej w Tokio (Japonia, 2001 r.), z uwagi na dużą odległość uczestniczyło tylko 5 osób z SGP. Reprezentantem narodowym był prezes SGP prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski. Była to dobra okazja do prezentacji wybranych badań geomorfologicznych w Polsce oraz nawiązania wielu ciekawych kontaktów z przedstawicielami organizacji geomorfologicznych innych krajów. W związku z konferencją w Tokio wydano III tom „Landform Analysis”.

Ważny był udział polskich geomorfologów w VI Międzynarodowej Konferencji Geomorfologicznej w Saragossie (Hiszpania, 2005 r.), bowiem oprócz licznych referatów i posterów w różnych sesjach, prof. dr hab. Leszkowi Starkłowi został nadany tytuł Członka Honorowego IAG/AIG. Sporym sukcesem było również powołanie na wniosek SGP na kadencję 2005–2009 Grupy Roboczej IAG/AIG, której celem są badania w małych zlewniach rzecznych (IAG/AIG Working Group on Small Catchments). Przewodniczącym tej grupy został prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski. Miała ona swoje sympozja w Międzyzdrojach (2008 r.), Palma de Mallorca (Hiszpania, 2009 r.), Melbourne (Australia, 2009 r.) oraz w Netanii i Beer Sheva (Izrael, 2010 r.). Od roku 2008 w składzie Steering Committee of the IAG/AIG Working Group on Sediment Budgets in Cold Environments – SEDIBUD (powołanej w Saragossie, 2005 r.) pracuje dr hab. Zbigniew Zwoliński, z którego inicjatywy odbyły się szóste warsztaty tej grupy w Zakopanem (3–11 września 2011 r.), a organizacyjnie poprowadził je prof. dr hab. Grzegorz Rachlewicz. Natomiast prof. dr hab. Piotr Migoń został zaproszony do uczestnictwa w specjalnej grupie roboczej IAG/AIG (Task Group) ds. bieżących kontaktów między IAG/AIG a IUCN w zakresie typowania i oceny obiektów geomorfologicznych zgłaszanych do wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Ostatnia, VII Międzynarodowa Konferencja Geomorfologiczna odbyła się w Melbourne (Australia, 2009 r.). Uczestniczyło w niej dziewięciu polskich geomorfologów, a ważnym dokonaniem było zgłoszenie przez prezesa SGP prof. nzw. dr hab. Zbigniewa Zwolińskiego kandydatury prof. dr hab. Piotra Migonia na wiceprezesa IAG/AIG na kadencję 2009–2013, która została przyjęta. Na tę samą kadencję przedłużono działalność IAG/AIG Working Group on Small Catchments.

Oprócz udziału w odbywających się co 4 lata Międzynarodowych Konferencjach Geomorfologicznych IAG/AIG polscy geomorfolodzy uczestniczą często w Regionalnych Konferencjach Geomorfologicznych IAG/AIG w różnych krajach, m.in. w Brazylii, Etiopii, Malezji, Meksyku, Norwegii, Rumunii i na Węgrzech, poświęconych wyspecjalizowanemu problemom geomorfologicznym. Najlicniejsza grupa członków SGP (17 osób) udała się Regionalną Konferencję Geomorfologiczną IAG/AIG w Addis Abebie (Etiopia, 2011 r.), która stała się okazją do zorganizowania pokonferencyjnych Warsztatów Geomorfologicznych SGP w góry Simien, nad jezioro Tana i w dorzecze Błękitnego Nilu.

Na Regionalnej Konferencji Geomorfologicznej w Meksyku (2003 r.) Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich wystąpiło z inicjatywą urządzenia podobnej konferencji regionalnej, która została sformalizowana podczas Międzynarodowej Konferencji Geomorfologicznej w Saragossie w 2005 r., a organizację konferencji włączono w obchody Międzynarodowego Roku Polarnego (2007–2009). Konferencja pod hasłem „Geodiversity of polar landforms” odbyła się na Uniwersytecie Swalbardzkim UNIS w Longyearbyen (Norwegia) w dniach 1–5 sierpnia 2007 r. Organizacji konferencji podjął się ośrodek poznański (prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski, dr Zbigniew Zwoliński, dr Grzegorz Rachlewicz, mgr Agata Buchwał) przy współudziale innych ośrodków akademickich: lubelskiego, poznańskiego, toruńskiego i warszawskiego, przy udziale organizacyjnym oraz finansowym Uniwersytetu Swalbardzkiego, Naukowego Forum Spitsbergenu, Służby Geologicznej Norwegii, a także Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Uczestniczyło w niej 41 osób z 16 krajów, które przedstawiły 17 re-

feratów i 14 posterów. Rozszerzone streszczenia tych wystąpień konferencyjnych oraz bogato ilustrowany przewodnik terenowy wypełniły tom 5 „Landform Analysis” (red. A. Kostrzewski, Zb. Zwoliński).

W maju 2010 r. w Polsce na zaproszenie SGP przebywał Prezydent IAG/AIG prof. Michael Crozier. Zapoznał się on z badaniami geomorfologicznymi prowadzonymi w ośrodkach we Wrocławiu, Krakowie (PAN) i Poznaniu (w tym stacjach terenowych w Storkowie i na Białej Górze), gdzie również wygłosił wykłady. Warto zaznaczyć, że prof. Michael Crozier wygłosił też wykłady na otwarciu Warsztatów Młodych Geomorfologów i Warsztatów Geomorfologii Strukturalnej w Podlesicach.

## **Refleksja końcowa**

Należy z zadowoleniem stwierdzić, że Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich prowadzi bardzo ożywioną, nieprzerwaną, przeszło 20-letnią działalność zaznaczoną nie tylko prezentacją aktualnych wyników badań, ale proponowaniem i stymulowaniem nowych kierunków w geomorfologii, szczególnie w zakresie metodyki. Stowarzyszenie na stałe wpisało się w rejestr narodowych towarzystw naukowych. Wśród specjalistycznych stowarzyszeń geograficznych jest ważną organizacją, określającą kierunki badań realizowane we współpracy interdyscyplinarnej i międzynarodowej. Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich spełnia w organizacji nauki w Polsce ważne funkcje merytoryczne, aplikacyjne i społeczne.